

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΡΚΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ.

ἘΧΕΙ ἡ θεία γραφή, καὶ ἡ παλαιὰ καὶ ἡ νέα, χαρακτηῖρας, οἵτινες εἰς ὄσους ἔχουσιν ὄμματα τοῦ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ ἀκούειν ἀποδεικνύουσι φανερά, ὅτι ὁ τούτων ποιητῆς ἐστὶν αὐτὸς ὁ ὑπερτέλειος θεός, ὅστις διὰ τὴν τούτων συγγραφὴν ὤρισεν ἄνδρας ἁγίους, ὡς σκευὴ ἀρμόδια τῶν φωτισμῶν αὐτοῦ, καὶ ὡς ὄργανα ἐπιτήδεια τούτου τοῦ θεοῦ καὶ μεγάλου ἔργου. Ὅσα ὀνόματα ἀναζωγραφοῦσι τοῦ θεοῦ τὰς τελειότητας, ἔχουσιν ὕψος ἀληθινόν, ἐξαισίον καὶ πρέπον εἰς μόνον τὸ ὄν τὸ ὑπερτέλειον· τὸ δημιουργός, τὸ παντοκράτωρ, τὸ παντοδύναμος, τὸ πανταχοῦ παρών, τὸ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς, τὸ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν καὶ τὰ παρόμοια ἀπονέμουσιν αἱ θεῖαι γραφαὶ εἰς τὸν θεόν· τοιαῦτα δὲ περὶ θεοῦ οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ ἐνόησέ ποτε οὐδὲ εἰδίδας. Τὸ αἰώνιον, τὸ καθολικόν, τὸ εὐθές, τὸ δίκαιον, τὸ συμπαθές εἰς πάντας τοὺς νόμους εἰσι τὸσον στερεὰ καὶ

βέβαια, ὥστε οὐδεὶς ποτε φρόνιμος εὑρεκεν ἐν αὐτοῖς δικαίαν κατηγορίαν ἢ ἀληθινὴν μέμφιν· νόμοι πολλοὶ καὶ διάφοροι, πάντες ὁμως κρέμανται ἀπὸ ἐνὸς εὐκολωτάτου νόμου, τῆς ἀγάπης. Τίς ποτε ἢ Νουμᾶς, ἢ Σόλων, ἢ Λυκοῦργος, ἢ νομοθέτης Ῥωμαίων, ἢ νομοθέτης τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τίς ποτε ἐκ πάντων καὶ αὐτῶν τῶν σοφωτάτων ἀνθρώπων ἐπλασε τοιοῦτον ὕψος δογμάτων, ἢ τοιαύτην τελειότητα, ἀμα δὲ καὶ εὐκολίαν νομοθεσίας; Οὐδὲ σκοπὸν ἔχω, οὐδὲ καιρόν, οὐδὲ δύναμιν ἵνα παραστήσω τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνέκφραστον λαμπρότητα πάντων τῶν τῆς θείας γραφῆς χαρακτηῖρων· λέγω δὲ μόνον, ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐμφαίνουσιν ἔργον θεοῦ τὰς θείας γραφάς, εἷς ἐστὶν ἡ θαυμασία τῆς φράσεως ἀπλότης· αὐτὴ ἔχει κάλλος μέγα καὶ θαυμάσιον, ἀλλὰ φυσικόν, ἄτεχνον καὶ ἀνεπιτήδευτον· ἔχει εὐπρέπειαν καὶ σεμνότητα, ὑπερβαίνουσαν πᾶσαν ὠραιότητα καὶ σε-

μνοπρέπειαν· ἔχει δύναμιν καὶ χάριν, ἥτις εἰσέρχεται εἰς τῆς καρδίας τὸ κέντρον. Παντὸς ἀνθρώπου τὸ σύγγραμμα μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν ἀνάγνωσιν χορτάζει, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀηδῖαν φέρει· ἡ ἀνάγνωσις τῆς θείας γραφῆς οὐδέποτε φέρει χορτασμόν· ὅσον δὲ ἀναγινώσκεις αὐτήν, τοσοῦτον ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ σου τὴν ταύτης ἀνάγνωσιν· Ἀμίμητός ἐστὶν ἡ τοιαύτη ἀπλότης· κὰν δὲ ἔχη τις ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τῆς γραφῆς τὸ βιβλίον, οὐδόλως δύναται συγγράφαι τοιαῦτα ὑψηλὰ νοήματα μετὰ τοσαύτης ἀπλότητος καὶ χάριτος· βλέπομεν ἐκαῖνο, ὅπερ λέγω, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σήμερον ἀναγνωσθὲν εὐαγγέλιον· Ἀκούσατε τὰ λόγια αὐτοῦ, καὶ στοχασθῆτε τὰ νοήματα, καὶ κρίνατε εὐσεβῶς καὶ δικαίως.

1. ^{Μάρκ. 1.} Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ὡς γέγραπται
2. ἐν τοῖς προφήταις· Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν
3. ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

Ὁ μὲν εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἄρχεται τοῦ εὐαγγελίου αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀνάρχου γεννήσεως τοῦ υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ θεοῦ, ὁ δὲ Ματθαῖος ἀπὸ τῆς γενεαλογίας τῆς κατὰ σάρκα μητρὸς αὐτοῦ, ὁ δὲ Λουκᾶς ἀπὸ τῆς συλλήψεως τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ, ὁ δὲ Μάρκος ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ

αὐτοῦ προδρόμου προφητευθέντων. Βλέπε δὲ μετὰ πόσης ἀπλότητος καὶ συντομίας ἄρχεται τῆς ὑποθέσεως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντος, ἀνακηρύττων εὐθύς κατ' ἀρχὰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. Ἡ ἀρχὴ, λέγει, τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰσὶ ταῦτα τὰ λόγια τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τῶν προφητῶν· « Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου » καὶ τὰ ἐξῆς. Ἀλλὰ διὰ τί ταῦτα τὰ προφητικὰ λόγια εἰσὶν ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου;—διότι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εὐθύς μετὰ τὸ βάπτισμα ἤρξατο τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα, καὶ τὰς θαυματουργίας, καὶ τὰ λοιπὰ ἔργα αὐτοῦ· ὅθεν ἄρχεται ἐκ τῶν λόγων τούτων, καθότι αὐτὰ ἀναγγέλλουσι τὰ περὶ τοῦ βαπτιστοῦ καὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ δὲ προφῆται οἱ προφητεύσαντες τὰ λόγια ταῦτά εἰσιν ὁ Μαλαχίας καὶ ὁ Ἡσαΐας· τούτων ὁ μὲν πρῶτος, λαλῶν ὡς ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ, εἶπεν « Ἴδου ἐξαποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ ἐπιβλέψεται ὁδὸν πρὸ προσώπου μου, » ὁ δὲ δεύτερος, ὁμοίως ὡς ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ παρηγορῶν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, προεφήτευσεν τὰ περὶ τοῦ προδρόμου τοῦ Χριστοῦ, λέγων « Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ». Τοῦτο δὲ ἐμαρτύρησε περὶ ἑαυτοῦ καὶ αὐτὸς ὁ πρόδρομος, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, τίς ἐστὶν ἐμαρτύρησε δηλαδὴ καὶ εἶπεν, « Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφῆ-

Μαλ. 3.
1.

Ἡσ. 40.
3.

Ἰωάν. 1.
23.

» της ». Ταῦτα δὲ τὰ προφητικὰ λόγια γράφας ὁ εὐαγγελιστής, ἔδειξεν ἔπειτα αὐτὰ πεπληρωμένα καὶ τετελειωμένα πραγματικῶς εἰς τὸν πρόδρομον Ἰωάννην, εἰπών,

Μάρκ. 1, 4.
Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν.

Ὁ Ἰωάννης, ἐλθὼν εἰς τὴν ἔρημον, ἐβάπτιζε, καὶ ἐκήρυττε βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν. Ὅποῖον δὲ τοῦτο τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου, καθαρὰ ἐφανέρωσεν ὁ θεηγόρος Παῦλος. « Εἶπε δὲ Πραξ. 19, 4. » Παῦλος· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας τῷ λαῷ, λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεῦσωσι, » τούτέστιν εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν ». Τὸ βάπτισμα οὖν τοῦ Ἰωάννου κήρυγμα ἦν τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως καὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· αὐτὸς ἐκήρυττε μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν πρὸς τὸν Χριστὸν, καὶ ἄφεςιν ἁμαρτιῶν, ἣν λαβεῖν ἔμελλον διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύοντες· καὶ ἐβάπτιζε μὲν διὰ τοῦ ὕδατος τοὺς πρὸς αὐτὸν προσερχομένους, ἵνα καὶ αἰσθητὴν πληροφορίαν ἔχωσι περὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἔλεγεν ὁμῶς εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ βαπτιζομένους· « Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ». Ἴδου οὖν πῶς ὁ πρόδρομος Ἰωάννης ἐφάνη πραγματικῶς « Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ »· αὐτὸς, ἐλθὼν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου, ἐκήρυττεν εἰς τοὺς ἐκεῖ ἐλθόντας λαοὺς

τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν μετ' αὐτὸν ἐρχόμενον, ἤγουν τὸν μετ' αὐτὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεννηθέντα· διὰ τούτου δὲ τοῦ κηρύγματος προητοίμαζε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, ἤγουν τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐποίει εὐθείας τὰς τρίβους αὐτοῦ, ἤγουν διεύθυνε καὶ ἔπειθεν αὐτοὺς πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῶν εὐαγγελικῶν τοῦ Χριστοῦ δογμάτων. Τίνες δὲ ἦσαν οἱ ἐρχόμενοι βαπτισθῆναι ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου;

Καὶ ἐξεπορεύοντο πρὸς αὐτὸν Μάρκ. 1, 5.
πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Διὰ τί διέστειλεν ὁ εὐαγγελιστής τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἀπὸ τῶν κατοικούντων εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας; οἱ Ἱεροσολυμίται ἐνομιζόντο καὶ σοφώτεροι καὶ ἀγιώτεροι τῶν ἐν τῇ λοιπῇ Ἰουδαίᾳ κατοικούντων, καθότι κατώκουν εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἦν ὁ ναός, καὶ ὅπου ὅλον τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων συνήρχετο, ἵνα καὶ τὰς θυσίας προσφέρῃ καὶ τὰς ἑορτὰς ἐπιτελῇ, καὶ ὅπου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐγίνοντο τὰ θαύματα, καὶ ἐκηρύττοντο αἱ προφητεῖαι. Διέστειλεν οὖν τοὺς Ἱεροσολυμίτας τῶν ἄλλων Ἰουδαίων, ἵνα δείξῃ, ὅτι οὐ μόνον πάντες οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκλεκτοὶ τῶν Ἰουδαίων ἤρχοντο ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῳ

ποταμῶ· ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν μετὰ ἀληθινῆς πίστεως καὶ εὐλαδείας ἐβαπτίσθησαν τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου, ἐκεῖνοι μετὰ ταῦτα, πιστεύσαντες εἰς τὸν Χριστόν, ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ βάπτισμα αὐτοῦ. « Ἀκούσαντες δὲ (λέγει ὁ ἱερός Λουκᾶς, ἐκεῖνοι, ὅσοι ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα, τὴν περὶ τούτου τοῦ βαπτίσματος διδαχὴν τοῦ Παύλου.) ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ». Καὶ ταῦτα μὲν εἰπὼν ὁ εὐαγγελιστῆς, ἀπέδειξε διὰ τούτων, ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐπλήρωσε τὰ προφητευθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ ἐφάνη « Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ » ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας » ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ » διὰ δὲ τῶν ἐξῆς ἔδειξεν, ὅτι ἀληθῶς ὁ Ἰωάννης ἐζήσεν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς οὐράνιος ἄγγελος, καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ τῶν ἔργων προητοίμασε τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν εἰς Χριστόν πίστιν καὶ ὑπακοήν.

Πραξ. 19, 5.

Μάρκ. 1, 3.

αὐτοῦ. 6.

Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

Τὸ « ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου » σαφέστερα ἔγραψεν ὁ εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος, λέγων « Αὐτός δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου ». Περὶ δὲ τῶν ἀκρίδων τινὲς μὲν λέγουσιν, ὅτι εἰσὶν αὐτὰ τὰ ζωύφια, τὰ ὀνομαζόμενα ἀκρίδες· ἔτρωγε δὲ ταύτας ὁ Ἰωάννης, καθότι ὁ νόμος ὁ Μωσαϊκὸς τοῦτο ἐσυγχώρει· τινὲς δὲ, τῶν ἀκροδρόων τὰ ἀκρίσματα,

Ματ. 3, 4.

Ἐν τῇ εἰς τὸ κατὰ Μάρκ. Σειρ. Λευί. 11, 22.

ἤγουν αἱ κορυφαὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων· τινὲς δὲ, οἱ ἀκρέμονες, ἤγουν αἱ κορυφαὶ τῶν βοτανῶν ἢ φυτῶν· λέγουσι δὲ οἱ τῆς Παλαιστίνης περιηγηταί, ὅτι ἄχρι τῆς σήμερον εἰς τὴν ἐρημον τοῦ Ἰορδάνου βλασάνουσι φυτὰ θρεπτικὰ καὶ γλυκύτατα. Πιθανώτατον οὖν ἐστίν, ὅτι ἐκ τούτων τῶν φυτῶν ἔτρωγεν ὁ προδρόμος. Μέλι δὲ ἄγριον τινὲς μὲν νομίζουσι τὸ ἐν τοῖς ἀγρίοις τόποις εὐρισκόμενον, τινὲς δὲ τὸ ὑπὸ τῶν ἀγρίων μελισσῶν ἐν τοῖς βουνοῖς συλλεγόμενον, ὅπερ ἐστὶ πικρότατον. Ἐκ τῶν εὐτελεῶν καμηλιαίων ἐνδυμάτων, καὶ ἐκ τῆς δερματίνης ζώνης, καὶ ἐκ τῆς ἀπλῆς καὶ ἀκατασκευάστου τροφῆς συμπεραίνομεν τὴν νέκρωσιν πάσης σαρκικῆς ἐπιθυμίας, καὶ τὸν ἅγιον καὶ ἀγγελικὸν βίον τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, οὗ ἕνεκα καὶ ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὑπερῴφωσεν αὐτὸν πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, εἰπὼν « Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ». Καὶ τοιοῦτος μὲν ἦν ὁ βίος αὐτοῦ· ἀκούσωμεν δὲ καὶ ποῖα ἦσαν τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ κηρυττόμενα.

ἰ. 1. Πηλ. ἐν ἐπισ. 1. καὶ 132. τοῦ α. 6.

Ματ. 11, 11.

Καὶ ἐκήρυσσε λέγων, Ἔρχεται ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.

Ματ. 1, 7.

Βλέπε τὴν τελειότητα τῆς ψυχῆς τοῦ προδρόμου· ἐπειδὴ ὅλος ὁ λαὸς διελογίζετο, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός, πρῶτον μὲν μετὰ καθαρᾶς καὶ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐφάνέρωσε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· « Καὶ

Δεκ. 3, 15.

Ἰωάν. 1,
20.

» ὠμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὠμολόγησεν, ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός· ἔπειτα ταπεινώσας ἑαυτὸν τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν, ὑπερύψωσε τὸν σωτῆρα Χριστὸν, παραστήσας διὰ τῶν λόγων αὐτοῦ τὸ ἐξαισιον τῆς θεότητος αὐτοῦ ὕψος. Ὁ δοῦλος λύει τὸν ἱμάντα, ἤγουν τὸν σφαιρωτῆρα ἢ τὸν δεσμόν τῶν ὑποδημάτων τοῦ δεσπότου αὐτοῦ, καὶ βασιλεὺς ὑπάρχει ὁ δεσπότης, καὶ ἅγιος, κρίνεται δὲ ὑπὸ πάντων ἄξιος τῆς τοιαύτης εὐτελοῦς ὑπηρεσίας· ὁ δὲ πρόδρομος Ἰωάννης εἶπεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄξιος « Βαστάσαι τὰ ὑποδήματα » τοῦ Χριστοῦ, ὡς εἶπεν ὁ Ματθαῖος, οὐδὲ λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ » ὡς λέγει ὁ Μάρκος. Φανερόν οὖν ἔστιν, ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐκήρυξεν ἑαυτὸν ἀνάξιον καὶ αὐτῆς τῆς εὐτελοῦς ὑπηρεσίας τῆς ὑπὸ παντός δούλου πρὸς τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην τελομένης. Τίς δὲ ἔστιν ὁ Ἰωάννης; — Προφῆτης καὶ περισσότερον προφῆτου, ἡγιασμένος ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ἄγγελος Κυρίου ἐπίγειος, βαπτιστὴς αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κήρυξ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, καὶ ἀπόστολος μείζων πῶν ἐν γεννητοῖς γυναικῶν. Διὰ ποίαν οὖν ἄλλην αἰτίαν εἶπε τὸ « Οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας » λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ » εἰμὴ διότι ὁ δεσπότης, περὶ οὗ αὐτὸς ἐλάλει, ἤγουν ὁ Χριστός, οὐκ ἦν

Ματ. 3,
11.

οὐδὲ βασιλεὺς ἐπίγειος, οὐδὲ ἅγιος ἄνθρωπος, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ ὁ ἅγιος τῶν ἀγίων, καὶ ὁ δημιουργὸς πάσης τῆς κτίσεως, τουτέστιν ὁ θεός; « Ἐρχεται, λέγει, ὀπίσω μου », ἤγουν ἔρχεται ἐκεῖνος, ὅστις ἐγεννήθη μετὰ τὴν γέννησίν μου· αὐτός ἐστιν ὁ ἰσχυρότερός μου· αὐτός ἐστιν ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κράτος ὡς παντοδύναμος· τούτου δὲ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα κύψω κάτω εἰς τὴν γῆν, καὶ λύσω τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐξῆς λόγων ἐφανέρωσε τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ τὴν δύναμιν.

Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

Μάρκ. 1,
8.

Διὰ τούτων τῶν λόγων ἐδίδαξεν ὁ τρισμακάριος βαπτιστὴς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐστι θεὸς ἀληθινός· διότι τίς ἢ ἄνθρωπος ἢ ἄγγελος, τίς εἰμὴ εἰς ὁ θεὸς ἐστιν ὁ δοτῆρ καὶ χορηγὸς τοῦ παναγίου πνεύματος; Ἐγὼ, λέγει, ἄνθρωπος ὢν, ἐβάπτισα ὑμᾶς δι' ὕδατος, καὶ προητοίμασα ὑμᾶς εἰς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ἁγίου ἐκείνου βαπτίσματος· αὐτὸς δὲ, θεὸς ὢν ἀληθινός, βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ χορηγήσει ὑμῖν τῆς υἰοθεσίας τὸ χάρισμα καὶ τὴν κληρονομίαν τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας.